

Рядова Ліліана Олегівна

Кандидат наук з фізичного виховання та спорту
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Цигановська Наталія Василівна

Харківська державна академія культури

Гончар В'ячеслав Володимирович

Харківська державна академія культури

Батулін Дмитро Станіславович

Харківська державна академія культури

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто історичний аспект розвитку настільного тенісу в Україні. Розкрито роль занять даним видом рухової активності у житті різних верств населення. Надано досягнення видатних спортсменів-тенісистів Харківщини. Установлено, що настільний теніс відіграє значну роль у популяризації рухової активності серед різних верств населення України. Ключові слова: змагання, настільний теніс, рухова активність, Україна, фізичне виховання.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Настільний теніс є ефективним засобом як оздоровлення, так і спортивного вдосконалення [6].

Простота інвентарю, нескладність вибору місця для гри і його устаткування дають можливість займатись настільним тенісом людям будь-якого віку та статі [1, 6].

За даними О. О. Мітової, А. В. Полякової [3], під впливом занять настільним тенісом покращується функціональний стан серцево-судинної, дихальної та центральної нервової систем, збільшується рухомість у суглобах і сила м'язів, розширюється об'єм периферичного поля зору, підвищується стійкість вестибулярного аналізатора, покращується координованість і точність рухів.

Як відмічають О. О. Несен, Т. Є. Соколова [4], заняття настільним тенісом сприяють збільшенню об'єму периферичного поля зору; покращенню стійкості уваги, оперативності мислення, рухової пам'яті, простоті та складної рухової реакції; розвитку фізичні якості,

М. В. Супруненко [5] вважає, що настільний теніс є один із засобів зміцнення здоров'я, фізичного розвитку, поліпшення функціонального стану зорового, слухового та рухового аналізаторів, підвищення рівня фізичної підготовленості, зацікавленості у систематичному відвідуванні заняттях з фізичного виховання.

Настільний теніс є одним із найпопулярніших видів спорту в Англії, Швеції, Голландії, Німеччині, Чехії, Словаччині, Угорщині, в усіх країнах Азії, а в деяких із них настільний теніс викладають у школах нарівні з іншими предметами. В цілому, в Міжнародну федерацію настільного тенісу входить понад 100 національних федерацій. Повноправним членом цієї федерації є і Україна.

Видовищність, ефективний вплив на фізичний та функціональний стан різних верств населення зумовили включення настільного тенісу в систему фізичного виховання у школах, середніх і вищих закладах освіти України [1].

Настільний теніс відіграє значну роль у житті різних верств населення України. Тому, висвітлення історії розвитку даного виду рухової активності на теренах нашої держави є актуальним.

Мета дослідження: розглянути історичний аспект розвитку настільного тенісу на теренах України.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. В нашій країні настільний теніс є порівняно молодий вид спорту, але не дивлячись на свій молодий вік, він все більше стає популярним [6].

Масове поширення настільного тенісу в Україні припадає на 1926-1930 рр., але одноманітна та примітивна техніка гри поступово призвела до того, що інтерес до неї згас, припинився випуск інвентарю, і в 1932 році настільний теніс перестав існувати як вид рухової активності.

Відродження настільного тенісу почалося лише в післявоєнні роки. В Україні ініціаторами відродження гри в настільний теніс були окремі гравці, які мали за плечима багаторічний практичний досвід (З. Розенберг і О. Пастернак – в м. Одесі; Ф. Глаз, В. Туранов, С. Гальський, О. Сирота – в м. Києві; Ю. Ревіс і А. Рисс – у м. Харкові; Р. Газда – у м. Львові та ін.). Вони стали популяризувати гру в настільний теніс, залучаючи до занять даним видом рухової активності молодь і старше покоління. Відсутність інвентарю, зокрема губчатої гуми для ракеток і целулоїдних м'ячів, загальмувала масове поширення настільного тенісу в перші післявоєнні роки.

В 1950 році були організовані перші офіційні змагання з настільного тенісу в Україні, переможцем яких став Є. Шидер (м. Львів), а з 1951 року розіграш першості України проводиться регулярно [1, 2, 7].

Черговий етап у розвитку настільного тенісу – це період пов'язаний із здобуттям Україною незалежності. Настільний теніс знову стає найбільш популярним і «привілейованим» видом серед спортивних ігор.

Федерація настільного тенісу України постійно сприяє розвитку виду спорту. В Україні регулярно проходять чемпіонати України в різних вікових категоріях: для дорослих, молоді, юніорів, кадетів, міні кадетів.

Найбільш титулованими чемпіонами України в період з 1991 року по 2020 рік були: серед чоловіків – Коу Лей (десять разів: у 2008–2010, 2012–2017 та 2019 рр.); серед жінок – Тетяна Біленко (сім разів: у 2002, 2003, 2005, 2006, 2009, 2013 та 2014 році).

Замість чемпіонату України в 2007 році проводилась Всеукраїнська Спартакіада, чемпіонами якої стали – Євген Прищепта та Маргарита Песоцька [1, 2].

Кращими тенісистами на Харківщині є:

Біленко Тетяна – бронзова призерка чемпіонату Європи 2015 року у складі збірної України, чемпіонка в одиночному розряді та срібний призер юнацького ЧС–1998 у команді серед кадеток, неодноразовий чемпіон та призер чемпіонату України.

Ковтун Олена – неодноразовий чемпіон та призер чемпіонату України, заслужений тренер України.

Гапонова Анна – бронзова призерка чемпіонату Європи 2015 року у складі збірної України, срібний призер юнацького ЧС–1998 у команді серед кадеток, неодноразовий чемпіон та призер чемпіонату України.

Храмцова Анна – чемпіон та неодноразовий призер чемпіонату України.

Просвірніна Наталія – українська спортсменка з настільного тенісу, чемпіонка і неодноразова призерка чемпіонату України.

Тельной Микола – бронзовий призер ЧУ–1999 в змішаному парному розряді в парі з Ковтун О., тренер з настільного тенісу.

Коваль Сергій – срібний призер української Суперліги КЧУ в сезоні 2015/2016 та бронзовий в сезоні 2010/2011, тренер з настільного тенісу.

Настільний теніс культивують у всіх областях України. Нині регулярно тренуються, згідно зі статистичними даними, 18731 тенісист.

Значні успіхи на міжнародному рівні мають українські спортсменипаралімпійці: Віктор Дідух, Михайло Попов, Максим Ніколенко, Юрій Щепанський, Вадим Кубов, Олександр Єзик, Іван Май, Лев Кац, Василь Петрунів, Роман Гулик, Віктор Карп, Іван Омельчук, Марина Литовченко, Антоніна Ходзинська, Наталя Косміна, Юлія Клименко, Вікторія Сафонова. Віктор Дідух – чемпіон Параолімпіади у Бразилії 2016 році (Ріо-деЖанейро). Головний тренер національної паралімпійської збірної України з настільного тенісу – О.А. Каспаров (з 1995 року) [7].

Висновки. Настільний теніс відіграє значну роль у популяризації рухової активності серед різних верств населення України. Заняття зазначеним видом фізичної діяльності позитивно впливають на фізичний і функціональний стан та активність аналізаторів.

Джерела

1. Жуковський С. І., Мичка І. В., Булгаков О. І. Настільний теніс : методичні рекомендації. Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 65 с.
2. Лавор Н. Л., Долинніна М. М., Алексєєва Н. Є. Методичні рекомендації до застосування настільного тенісу для студентів усіх напрямів підготовки бакалаврів денної форми навчання. Київ : НУХТ, 2013. 54 с.
3. Мітова О. О., Полякова А. В. Основні поняття та термінологія настільного тенісу : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисциплін ТМС та ТМ настільного тенісу. Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту, 2014. 204 с.
4. Несен О. О., Соколова Т. Є. Рекреаційна спрямованість тенісу настільного як засіб популяризації гри. Науковий вісник ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2018. Вип. 1 (42). С. 344-349.
5. Супруненко М. В. Оздоровчій напрямок занять з настільного тенісу. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць. За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 11 (143) 21. С. 139-141.
6. Цвинтарний В. С. Настільний теніс: історія виникнення, вправи з варіативного модуля. Педагогічний вісник. 2022. № 1–2. С. 63-67.
7. Шевченко О. О., Паєвський В. В. Бадмінтон, настільний теніс, теніс : навч. посіб. 2-е вид., перероб. й допов. Харків : ХДАФК, 2021. 119 с.